

CSOÓRI SÁNDOR

Vakulnom kell

*ÉLETEM BOLDOG HAVÁBAN — kezdték
a verset régi költők.*

*Este volt, szél fújt, a gyertya kis lángja megdőlt.
A birsalma, mint elvesztegetett nyarak
emléke, körbeillatozta a szobát.
Az asztalon kés, könyv és fécántoll hevert
s árnyék növesztett meg a falon
egy megválthatatlan koponyát.*

*Nem volt a helyén semmi,
mégis mindennek helye volt:
a földön szétszóródott, gyöngybetűs levelekben
rigó kiáltott föl s hazátkereső fecske csirikolt;
kertek susogtak jázmin-torokkal
és szoknyájukat széthányó szeretők:
titkos királyság édesei,
kik, mint az erdőtüzek,
habzsolták föl maguk körül a levegőt.*

*Távolról nádas zörgött,
gyöp-hantú mező dobogott,
mintha kísértet-órán
a halál hajtott volna nyugat felé fekete ménest:
gazdátlan csordát a csataterék összefogdosott lovaiból.
Jó volt ilyenkor együtt remegni velük,
együtt remegni a földdel
s könyörgő himnuszt írni
a haza és a háború istenéhez.*

*ÉLETEM BOLDOG HAVÁBAN — kezdenék
verset magam is
ráérősen, ahogy a sétára induló ég
Esztergom dombjai fölött megereszkedve havazik
s hallgatnék vadlúd-sírást a sorok között:
a háborúk visszatérő álmából hátrafelé kiáltó madarakat,
mint aki rég nem azt csodálja már, hogy élhet,
hanem, hogy életben maradt.*

Fák bámulnának közlről,
mint születésemkor ujjongó szemek
s a hegy tetejére temetett katonahalottak
galagonyailata lengne körül. De mit ér ma itt
a bámulat s mit a képzelet,
amikor szentföldi zarándokként a buta semmibe gyalognak!
Tódulhatnak ide téli tulipánok, jégalakók, holdemberek,
szemem megszokná gyorsan őket is,
mint megaszalódott, őszi kétségeket.

Valahol, bent a vályús völgyben,
vadászok durrogatnak.
Visszhang visszhangot űz. A távcsövek szálkeresztjén
táj-töredékek, havas nádasok, vértanú nyulak.
Csupa elmozdulás, csupa szilánk és vérselyem-férc.
Vakulnom kell, ha a világot látni akarom újra,
süketülnöm, ha hallani. Egyetlen hangban
a hajsuhogást és a tengert,
s a kimért idő hatalmát baltazajban.

Éjszakai utazás Némethonban

Sötétség, szél. Az Elbán lefelé
valami ormótlan teher úszik lassan.
Talán egy roppant zsák.
Talán hajó.
Talán egy eltévedt, kósza hegy, földrengés után.

Kint hideg az éj,
hideg a víz,
mint parancsuralmi rendszerek.

A rohanó vonat minden vasa is hideg.

Behúzódva a fülkezugba,
Németország sebei mellett utazom
szemesütve.

Láttok-e engem most, holtak szemei,
elsuhanni a folyóparton?
Csontpolgárok, füstlelkek, láttok engem?
Üvöltenem kéne, mint aki negyven év után
most ébred föld a romok közül,
égből zuhanó, tüzes gerendák sikolyára
s vernem a vonat ablakát ököllel,

hogy múlhat a múlt, de itt van
minden aljasság emléke
a bőröm alatt,
amit a háború reánk hagyott,
itt, itt, mint kígyó a cukros tálban.
Véres szoknyácskák: front-pipacsok
és fejbőlött templomtornyok
néznek hanyatt a földről engem.
És mégse mozdul meg tőlük
ölembe ejtett kezem,
nem nyílik meg a torkom,
mintha valaki bársonnyal
vagy rózsával
tömte volna teli a szám.

A tájon köröskörül
tagolatlan púpokban áll a sötét.
Belemosódnak fák, oszlopok, szörnyű nézésű
sasok az úrból
s tompa, utazóárnyam is egybemosódik vele.

A folyón lefelé
úszik tovább az az ormótlan lidérc.
Talán egy puffadt zsák.
Talán hajó.
Talán egy eltévedt, kósza hegy, földrengés után.

Sérült vers

Kiss Ferencnek, aki
agyvérzés után beszélni tanul.

Beszéljünk, Ferenc . . . Alma . . . Havazás.
Szentendrén, kint, szarvas kerülgeti hóban a házad.
Régen látott már a bazalthegy alatt minket.
Épphogycsak fényesedni kezdett akkor a szőlő szeme.

Mondd azt, hogy: szőlő . . . mézes . . . franc eszi . . .
Mondd azt, hogy: féreg . . . seregély . . . pimasz.
Kosztolányi darazsa itt dülöng fejünk körül.
Nem kell féltened attól, hogy fölnyársalják a tüskék.

Mi már egyszer meghaltunk együtt. Az égből
homok hullt ránk s vad kiáltozás-foszlányok
a Kárpátok felől. De mondd azt, hogy azóta

Isten üzent s a föld apályideje lassan múlik.
Mondd azt, hogy: csakazértis! Muskátliszag és hajítófa!
Mögötted sötét árnyék. Mondd azt, hogy: sötét árnyék!